

Портрет на успелия човек, когото познавам

/ есе /

Какво представлява успехът? Кой човек и кога е успял? Каква е моята представа за успеха? Това са част от хилядите въпроси, които ненадейно изникнаха в съзнанието ми, сблъсквайки се с темата „Портрет на успелия човек, когото познавам“. От този момент продължавам да изграждам в съзнанието си представата, която имам за успялата личност. Оказа се по-трудно от очакваното.

Първоначално, както повечето хора днес, свързах успеха с неговото материално изражение – парите. Материалното благополучие най-лесно се вижда с просто око. Без да се замисляш за усилията, неуморния труд, рисковете и огромното напрежение, които стоят зад този аспект на успеха. Много българи, дали заради вродената ни мнителност или поради чисто човешка завист, са склонни да оплюват и заклеймяват хората с висок стандарт на живот, обвинявайки ги в нечисти схеми, в продажничество, вършени на престъпления. Моята истина е друга. Богатството като една от страните на успеха се постига не с вечно мърморене и нищоправене, а с находчивост, решителност, предприемчивост и някакъв първоначален капитал. Поне подобна е била рецептата за успех на едни от уважаваните бизнесмени, които успешно развиват своя бизнес в малкия град, от който съм родом. Общото между тях е, че умеят да се адаптират към изискванията на времето и нуждите на хората, които определено са променени от времето, в което са започнали и сега.

Дали обаче само парите са измерител на успеха? Вглеждайки се по-дълбоко, осъзнавам, че материалното благополучие доста често е съпроводено с провали ... било то в семейството, в липсата на такова, в личната неудовлетвореност или в душевната пустота, която обзема човека. За това не е правилно да се асоциира успехът с парите и богатството, защото човекът е много по-сложно същество, което има потребности, чието задоволяване обикновено не се постига с купуването им.

Успехът е субективна категория, която всеки изпълва със съдържание. Успял според собственото си мерило е и онзи 37-годишен овчар, който живее в една запустяваща планинска махала със своето многобройно стадо . От сутрин до вечер се труди, справя се с ежедневни проблеми, които наистина не са свързани със сделки за милиони или пък с важни управленски решения, но пък касаят собственото му оцеляване. С разрешаването им той жъне успехи... по своя си начин, но най-важното е, че е щастлив, благодарен и доволен. Той е от хората, които не се оплакват, живее в

хармония със себе си и с природата и е „успял“ по своему. Успял е и дядото, който е вече близо на 90 години, има своите болести, но е вечно усмихнат, смирен и готов да ти даде съвет. Получил добро образование за времето си, работил в управлението на рудодобивно предприятие, построил масивна къща – за деца и внуци, обиколил половината свят, а сега все повече обръща внимание на духовното измерение на живота и съгражда непоколебима връзка с Твореца. Този старец също е успял – оставил е поколение, изучил е и е възпитал децата си, не е натрупал богатство, но пък се чувства благодарен и удовлетворен от своя жизнен път. Успешна е и учителката, която повече от четвърт век преподава в гимназията, която завърших. Тя е от хората, които са родени учители и носят онзи възрожденски плам на тази благородна и израждаща се професия. Ползва се с уважението и любовта на своите ученици въпреки умерената дистанция, която е съумяла да изгради в отношенията си с учениците, така че всеки да си знае мястото. Многократно успешно подготвя ученици за национални олимпиади, състезания и конкурси. Проучва историята на местния край, събира исторически материали и чрез своите ученици ги представя на обществеността, защото учителят е успял, когато успяват неговите ученици. Най-ценното й качество е, че умее да бъде приятел и опора на своите възпитаници, дори години след тяхното завършване. Тя кара своите ученици да вярват в своите възможности и да не гледат на трудностите като на препятствия, а като на стълби по пътя към успеха. Безспорно е успяла и дамата, която близо 10 години ръководи разрастваща се строителна фирма. Тя е интелигентна, образована, предприемчива и не се страхува да дава възможност на младите хора около себе си. Традиция в нейната фирма е да стажуват и работят току що завършили инженери и архитекти. Тя умее да се вдъхновява от младите и да работи наравно с техния ентузиазъм.

В този ред на мисли успехът сякаш е по-лесно достижим за мъжете в бизнеса, от колкото за дамите. Дори в настоящия XXI век, когато половото равенство е правно гарантирано и защитавано от различни държавни и международни механизми, сякаш мъжката половина от населението е по-облагодетелствана. Това е несправедливо, защото жените се справят с повече предизвикателства по пътя на успеха. Всяка успяла жена носи много по-голяма отговорност, защото обикновено освен „бизнес дама“ е и майка, съпруга и опора на семейството. Въпреки това жените, за разлика от мъжете, успяват да намерят баланса и заслужават подобаващо уважение.

Успехът като субективна категория няма как да бъде универсализиран, защото всеки според своето интелектуално, духовно и емоционално развитие би добавил поне още едно качество, което успеият човек следва да притежава. Както казва персийският поет Мевляна : „Ако чашата ни е малка, нямаме право да обвиняваме морето.“ – за това,

ако за един понятието за успех се запълва с ежедневните малки постижения, то за друго успехът е нещо мащабно, към което да се стреми и с необходимите усилия, упоритост, последователност и доза късмет, ще го постигне

Успехът има материално измерение, но то не следва да е самоцел. Многого пари следва да са онова, което позволява на човек да помага на нуждаещите се, да инвестира в образованието на своите деца и на такива, които искат да учат но нямат възможности. Усещането, че си успешен следва да се свързва с умението да бъдеш „мост“, който да улеснява и свързва настоящето на лутащите се млади, образовани и недооценени хора и тяхното бъдеще, в което те помнейки жеста на един успял човек ще са готови да помогнат на следващото поколение, така че да има приемственост. Да си успешен означава да се чувстваш такъв. Това чувство се възпитава, когато още от ранна възраст родители и възпитатели подхранват у подрастващия чувството за значимост, за многото възможности, които стоят пред всекиго и за непримиримост по пътя на успеха, защото това, което търсиш, търси теб и всичко е постижимо.

А що се отнася до това какъв е за мен портретът на успелия човек, когото познавам, то той е събирателен образ, който продължава да се детайлизира в представите ми и не е напълно изграден, но все пак притежава онези положителни качества, които са свързани с успеха в моето съзнание и с усещането на отделния човек, че е успял.